

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

i el teu ajuntament

Guia didàctica de l'obra:
EL MÓN D'IRENE

del grup:

Pep López

adreçada a:

Cicle Mitjà

Elaborada per Pedagogia de l'Espectacle
Curs 2011-2012

ÍNDEX

- Introducció.
- Objectius educatius del programa.
- Fitxa artística.
- L'espectacle.
- Companyia Pep López.
- Els instruments més peculiars de l'audició.
- Objectius i continguts pedagògics.
- Propostes de treball.
- Bibliografia.
- Discografia.
- Webgrafia.
- Annex.
- I abans de tancar...

INTRODUCCIÓ

Cal adreçar una guia didàctica als professors?

La resposta a la pregunta ens sembla clara: sí, per diverses raons.

Sí, perquè l'activitar de preparació amb els alumnes esdevingui una activitat plena, a partir del coneixement d'allò que es va a veure. L'anada al teatre serà d'una altra manera si el professorat ha pogut fer-se seva l'activitat i transmetre la il·lusió i la motivació per veure l'espectacle a partir del coneixement previ d'una sèrie d'aspectes.

Sí, per poder adaptat l'activitat a la diversitat d'alumnes a partir dels suggeriments de treball que la guia proposa. La diversitat de l'aula es correspon amb la diversitat de propostes que us presentem: volgutament obertes per tal que tothom pugui trobar-hi el nivell que és capaç de seguir.

Sí, per tal de contribuir activament a l'assoliment dels objectius curriculars. Per mitjà de les propostes d'abans, durant i després de la sessió, treballar d'altres punts de vista objectius de llengua i literatura, de llenguatge teatral, continguts musicals, d'expressió plàstica, d'escenografia, d'il·luminació, aspectes que no sempre apareixen formulats d'aquesta forma en els llibres de text.

Per a què pot servir proposar un treball didàctic d'un contingut teatral? Per aprofitar la màgia de l'escenari i convertir-la en recurs educatiu, relacionat amb el currículum.

Aquesta guia pretén, precisament, proposar uns suggeriments i unes activitats que permetin vincular els llenguatges cultural i artístic amb l'educatiu d'una manera rigorosa però també lúdica.

La creativitat, l'emotivitat, l'empatia... són valors imprescindibles per a l'educació integral de les persones. Ara bé, des de quin contingut escolar cal treballar-les?

L'escenari és una ficció, una finestra, un mirall, un aparador en el qual la paraula, la música, el gest... adquireixen vida, significat i materialització. És un espai de síntesi on la literatura, la història, l'economia, l'ètica, l'estètica... deixen de ser "continguts curriculars" per esdevenir "personatges", "històries de vida", realitats que, aprofitades convenientment, faran més significatius els aprenentatges, aportant-hi el valor afegit d'unes estratègies imaginatives que facilitin la comprensió de la realitat.

Estarem d'acord que, socialment, calen adults capaços de produir, difondre o, simplement, consumir cultura amb racionalitat i criteri. Cal, doncs, un treball lent i sistemàtic basat en el desenvolupament d'estratègies didàctiques adients.

Aquesta és, si més no, la voluntat educativa que inspira aquesta guia.

OBJECTIUS EDUCATIUS DEL PROGRAMA

Aquest espectacle està inclòs en el programa "Anem al Teatre", organitzat per l'Àrea de Cultura i l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona i els ajuntaments. Ofereix, en horari escolar, espectacles de teatre i dansa i concerts de música per als alumnes d'educació infantil, primària i secundària.

Els objectius bàsics del programa són:

- La creació de nous públics de teatre, música i dansa i l'educació de la sensibilitat artística.
- Articular programacions artístiques de qualitat, adequades a cada nivell educatiu.
- Garantir la igualtat d'oportunitats d'accés dels alumnes a l'oferta artística sigui quina sigui la seva procedència geogràfica.
- Afavorir la coneixença i identificació dels espais escènics del municipi i/o de l'entorn.

Els objectius específics:

- Oferir als centres educatius recursos bàsics per a realitzar activitats artístiques que complementin els currículums.
- Garantir un itinerari coherent i complet d'activitats relacionades amb les arts, per cada nivell educatiu.
- Desenvellar als mestres i professors l'interès per conjugar programes amb elements culturals i educatius.
- Ajudar els infants i joves a descobrir les pròpies inquietuds artístiques.
- Assegurar, mitjançant processos didàctics, que s'han assolit les actituds bàsiques necessàries per gaudir, crear o donar suport a tota mena d'espectacles artístics de manera crítica i responsable.

FITXA ARTÍSTICA

- Direcció i producció: Pep López.
- Ajudants de producció: Anni Norverto i Pep Collell.
- Disseny de so: Dani Mayor.
- Disseny de llum: Guillem Costa.
- Il·lustracions: Laura Príncipe.
- Dibuxos animats i atrezzo: Montse Baqués.
- Muntatge vídeos: Jordi Palau, Jordi Casadevall (4K Vídeo).
- Músiques i textos originals: Pep López.
- Disseny gràfic: Estudi Nord.

Músics i actors

- Pep López: veu, guitarra i Cristall Baschet.
- Pep Collell: bateria, programacions percussió, Gu Zheng i Udú.
- Guillem Costa: Baix.
- Actors virtuals: Cesc Sánchez.
- Veu en *off*: Carme Canet, Joan Crosas.
- Traducció i interpretació a la llengua de signes catalana: Judit Farrerons (Assertim).
- Músics virtuals: Carol Duran (violí), Guillem Cuní (Ulliean Pipe), Coral de l'Escola de Música de Manlleu, sota la direcció de Buia Reixach.

Col·laboracions

Somsack Lim Lee, Ali Yakubu, Edna Sey, Dolors Comerma, Minerva Comerma, Jordi Roca, Jordi Roca (fill), Jaume Palau, Bernat Riera, Gerard Pujol, Antònia Sala, Francisco José Sánchez, Sandra Casanovas, José Manuel Burgos, Nacho Burgos, Sintayeu Burgos, Xavier Pinyana, Nil Pinyana, Alex Pont , Carla Pont, Manoli García, Eloi Palau, Maria Rosa Vidal, Erlan Ordoñez.

L'ESPECTACLE

Concert multimèdia

El món d'Irene completa la trilogia formada per *Un llençol d'estels* i *El racó dels avorrits*. És també un espectacle en format de concert multimèdia però, en aquesta ocasió, incorpora una adaptació per a persones sordes, comptant amb l'ajuda de la llengua de signes catalana.

Ofereix moltes novetats en el món sonor que ens acosten a diferents històries i contes curts amb un contingut sobre els valors i altres conceptes que sovint no es mostren als infants.

La companyia ha aconseguit per a aquesta producció la construcció d'un Cristall Baschet original i del qual només hi ha uns 70 instruments a tot el món. Afegeix al mateix temps el Guzheng i l'Udú africà, dos instruments també poc convencionals.

En quatre pantalles de vídeo s'exposen, en segon pla, il·lustracions, imatges i accions que reforcen el contingut dels textos de les cançons cantades i creades per a l'espectacle.

Aquest espectacle ens parla de la Irene, una nena sorda que no pot comunicar-se d'una forma convencional. Necessita poder escoltar amb els ulls i parlar amb les mans. Aquesta capacitat li dóna una visió molt especial del món i ens ho explica en forma de cançons i històries.

Els textos que ens proposa parlen dels conflictes, de l'ambició, de l'autoestima, de la mort, de la riquesa, de l'homosexualitat i de les relacions humanes.

L'espectacle tracta, amb respecte i tendresa, la visió particular de tot allò que envolta a la Irene.

COMPANYIA PEP LÓPEZ

Pep López inicia la seva activitat professional en el terreny de la música per als infants l'any 1976.

Estudia contrabaix i trombó de vares al Conservatori Superior de Música de Barcelona, i complementa la seva formació de guitarra i veu al Taller de músics i a l'Aula de Jazz a Barcelona, Bèlgica i Colorado (USA). És llicenciat per l'ESMUC (Escola Superior de Música de Catalunya) i cursa el Grau d'Humanitats a la Universitat Oberta de Catalunya.

Crea diferents formacions musicals, especialment dirigides al públic infantil, fins a consolidar-se com el grup El Sac de Gemecs.

Les seves produccions han estat presentades en diversos països d'Europa, Amèrica Llatina i, lògicament, per tot Catalunya.

És col·laborador, des de l'any 1990, en l'assessorament dels grups de música per a infants al Mercat de Música Viva de Vic i és director musical de diverses edicions del Festival Internacional de Pallassos de Cornellà del Llobregat.

Cal destacar, també, que en el seus discos han col·laborat músics com Los Manolos, Santi Arisa, Manel Joseph, Pep Sala, Pep Poblet, Miqui Puig, Joan Crosas, Matthew Simon, Quim Carreres, Rafel Villanova, Àngel Martínez, i Jordi Fàbregas, entre d'altres.

Ha estat guanyador de dos premis ARC 2002 i 2004, al millor espectacle de públic familiar de l'any. Recentment, ha estrenat *Escrito en las estrellas*, al Festival Papirolas de Mèxic, a la Feria Internacional del Libro de Jalisco, Uruguai i Colòmbia.

Durant el 2011, la companyia ha celebrat la seva actuació núm. 4.000.

ELS INSTRUMENTS MÉS PECULIARS DE L'AUDICIÓ

En aquest apartat, comentarem els aspectes més rellevants d'alguns instruments de l'audició que, per les seves característiques, són poc coneguts i/o habituals en els concerts. Es tracta de l'udú africà, el guzheng xinès i –sobretot– el cristall baschet francès. Són tres instruments originaris d'altres cultures que formaran part de l'espectacle i que ens aportaran una oportunitat única d'escoltar-los i veure'ls en directe.

Cristall baschet

Bernard Baschet, enginyer nascut el 24 d'agost de 1917, i François Baschet, escultor nascut el 30 de març de 1920, són dos germans francesos que, des dels anys 50 del segle XX, s'han dedicat a la creació d'escultures sonores i d'instruments musicals innovadors fets amb materials diversos: vidre, acer, alumini, plàstics, corrents d'aigua i d'altres materials.

Un element característic en molts d'aquests instruments de nova creació és l'amplificador o caixa de ressonància, la part de l'instrument que amplifica i radia la vibració, que pot estar format per planxes en el cas del cristall Baschet, o fins i tot per un coixí d'aire en el cas de la guitarra inflable. Els germans Baschet s'han preocupat també per la pedagogia de la música i, cap als anys 70, van desenvolupar, juntament amb els seus col·laboradors, l'*Instrumentarium Pédagogique Baschet*, un conjunt d'instruments orientats a l'ensenyament musical dels més menuts.

Cristall Baschet

-Per què tocar la música del segle XX amb instruments del segle XVIII?

L'any 1964, François i Bernard Baschet van encapçalar amb aquesta pregunta una exposició dels seus instruments a París.

Des de mitjan anys cinquanta, el nom Baschet s'associa a l'escultura sonora, a la construcció de nous instruments i a la pedagogia musical. Des d'aleshores fins avui, François i Bernard Baschet han creat una línia de treball i tota una nova família instrumental que es pot considerar l'aportació més genuïna del segle XX al camp de l'acústica musical.

El denominador comú de la majoria dels instruments és la recerca dels paral·lelismes entre forma escultòrica i sonoritat musical. Moltes de les obres són de metall, amb components o plaques que poden ser modificats i recombinats, i on la màxima amplificació del so s'aconsegueix a partir d'una vibració tan lleu com la d'un dit lliscant per una vareta de vidre moll.

Pertanyen a una família instrumental formada bàsicament per idiòfons, és a dir, instruments que sonen per vibració del seu propi cos. Una de les creacions més famoses és el **Cristall Baschet** que, per a tocar-lo, el músic es mulla els dits en un recipient amb aigua situat al teclat i fa lliscar les puntes dels dits per sobre d'unes varetes de vidre en posició horitzontal.

El Cristall Baschet consisteix en una sèrie de varetes de vidre, unides individualment a una placa d'acer, que serveix de canalitzador de les vibracions produïdes per aquestes varetes en ser fregades amb els dits humits, utilitzant el mateix principi de les copes musicals.

L'element de vibració periòdica són les varetes de vidre, l'energia per a posar-les en marxa són els propis dits de l' intèrpret i el sistema per a implementar l'escala musical és una sèrie de contrapesos units a la vareta de cristall mitjançant una altra vareta d'acer roscat. La distància entre aquest contrapès i la vareta de vidre limita la longitud d'ona emesa, ja que la vareta de vidre i el contrapès metàl·lic units a la mateixa vareta d'acer roscat són dos nodes entre els quals pot desenvolupar-se la vibració del metall i, per tant, crear una longitud d'ona definida i afinable en poder desplaçar el contrapès, allunyant-lo o apropant-lo a la vareta de vidre.

Podeu escoltar el so del Cristall Baschet als següents links:

<http://www.youtube.com/watch?v=ARt4iKdRPxA>

http://www.youtube.com/watch?v=aVHzwdnYdEc&feature=player_embedded

(En aquest segon enllaç, l'intèrpret toca fragments de peces conegudes com, per exemple, Per a Elisa, de Beethoven).

Actualment, hi ha una exposició dels instruments–escultures dels germans Baschet al *Museu de la Música* de l'Auditori de Barcelona, fins al 19 de desembre de 2011. A la planta baixa de l'auditori n'hi ha una mostra. Aquí us mostrem el *Crapaud* (el gripau), on dues boletes de vidre topen amb les varetes de metall de l'estructura, i el so que produeixen és amplificat per les làmines metàl·liques de l'entorn, que podreu contemplar a l'exposició mencionada:

Crapaud (gripau)

Detall del *crapaud*

L'udú

L'udú és un instrument de percussió d'origen africà, creat pel poble Igbo i el Hausa de Nigèria. En el seu idioma, udú significa "pau" o "atuell".

Aquest instrument és un aeròfon i un idiòfon. La seva forma és la d'un gerro d'aigua però amb un forat més al centre. I, normalment, està fet d'argila i pedra.

Originalment, s'utilitzava per a transportar aigua, però obrint un segon forat a un costat d'aquest atuell van descobrir que produïa un so especialment profund i vibrant.

Antigament, la seva funció cultural per a molts grups africans era la d'un tambor cerimonial que utilitzaven en els seus rituals religiosos, ja que creien que tenia el poder de convocar a les "veus dels ancestres". També sembla ser que en algunes tribus era tocat exclusivament per dones, fet que es podria relacionar amb què per a diverses tribus d'origen nigerià l'element -aigua- pertanyia a l'àmbit femení i, per tant, eren les dones les encarregades de les tasques relacionades amb l'aigua, com carregar les gerres al riu.

L'udú, conegut també com a *abang* o *kimkim*, és un instrument que, per la seva forma orgànica i arrodonida, resulta fàcil d'integrar al cos i que convida a tocar-lo. Es pot sostenir dret, ballant, o bé recolzar-lo entre les cames en el cas d'estar assegut.

Es toca amb les mans, creant diferents sonoritats fruit de la combinació de tancar o no alguna de les obertures i de colpejar-lo amb el palmell de la mà, tots els dits alhora o bé alternant els dits de forma ràpida. El so es produeix pel fet d'empènyer l'aire, cap a dins o cap a fora, per qualsevol de les seves boques. Els sons més greus els aconseguim colpejant amb rapidesa el forat més gran i els aguts amb el forat del coll. Tot el cos sencer pot ser percudit amb els dits o fent servir anells de coco.

No requereix de gran destresa, i només amb portar el ritme simple durant una estona la vibració intensa que produeix resulta molt relaxant.

Cada instrument té un so peculiar que el fa únic i abraça un registre concret.

Actualment, és força utilitzat per percussionistes de diferents estils musicals, ja que, a més de poder participar en ritmes molt variats, també hi ha la possibilitat d'acompanyar algun tema gravat.

Tenint en compte que la percussió rítmica estimula l'harmonització dels dos hemisferis, també se'l pot aprofitar com una eina per a la meditació i l'exercitació cerebral.

Podeu veure'l i sentir-lo en algun dels vídeos seleccionats, clicant als següents enllaços:

<http://www.youtube.com/watch?v=Uj28nNaamB0&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=RPXvy4Hu4yk&feature=related>

El guzheng

El guzheng o gu zheng és un instrument musical de corda tradicional de la Xina. Pertany a la família de les cítares. És un antecedent de diversos instruments musicals, com el *koto* japonès, el *gayageum* coreà o bé el *dàn tranh* vietnamita.

Les primeres mencions del guzheng les trobem a la dinastia Qin (897-221 a.C.), sent un dels instruments musicals xinesos més antic.

El guzheng té ponts, a diferència del *guqin*, que és un altre model antic de cítara xinesa que no en té.

El guzheng modern és un instrument que es pulsa amb els dits, amb ponts mòbils i 21 cordes habitualment, tot i que hi ha versions que van des de les 15 fins a les 25 cordes (amb una versió que arriba fins a les 34 cordes). Antigament, les cordes eren de seda retorçada, però actualment acostumen a ser de metall: d'acer per a les cordes altes i d'acer recobert de coure per a les cordes baixes. Des de mitjan segle XX, molts músics utilitzen cordes de metall encapsulades en nylon.

El guzheng compta amb una gran cavitat ressonant, construïda de fusta de *wu tong*. Les altres parts, que tenen funcions decoratives o estructurals, poden ser fetes amb d'altres fustes.

Hi ha una gran varietat de tècniques per tocar el guzheng, que inclouen les accions bàsiques de pinçar les cordes (tant amb la mà dreta com amb les dues mans) a la zona dreta de l'instrument i accions de pressió a la zona esquerra (amb la mà esquerra per produir adorns del to i del vibrat) com també tremolo (amb la mà dreta). Les tècniques descrites permeten crear sons que evocuen la cascada d'un rierol, trons i paisatges plens de camps, entre d'altres. El puntejat es realitza principalment amb la mà dreta amb quatre pues que es fixen als dits. Intèrprets avançats poden utilitzar pues a les dues mans. Antigament les pues es construïen de marfil i, posteriorment, de closca de tortuga.

Durant el segle XX, la seva tècnica ha sofert una forta influència de l'arpa clàssica occidental.

La versió de 21 cordes posseeix quatre octaves completes i s'afina d'acord amb l'escala pentatònica: do, re, mi, sol, la. Però el fa i el si també es poden obtenir apretant les cordes en els ponts del cantó esquerre.

A partir de 1950, s'han compost nombroses peces que utilitzen tècniques modernes d'execució com harmonies i contrapunts amb la mà esquerra. A partir de la dècada de 1980, s'han compost una sèrie de peces atonals contemporànies de caràcter experimental.

Podeu escoltar com sona el guzheng, clicant a:

<http://www.youtube.com/watch?v=LJxu0isbvPk>

http://www.youtube.com/watch?v=3EtbIWF_ynU

OBJECTIUS I CONTINGUTS PEDAGÒGICS

L'espectacle persegueix els objectius següents:

- Valorar tota la sèrie d'elements utilitzats destinats a la recerca de les sensacions sonores i visuals.
- Valorar la necessitat d'una bona actitud a l'hora d'escoltar música, especialment si és en directe, per a gaudir de l'espectacle.
- Escoltar amb atenció i silenci.
- Gaudir de les cançons que ens oferiran a l'espectacle.

- Vetllar l'interès i la il·lusió per anar a l'auditori.
- Experimentar i viure diferents formes de comunicació: visual, oral, musical i a través del llenguatge de signes.
- Reforçar les activitats que transmeten riquesa cultural.
- Garantir la igualtat d'oportunitats d'accés als alumnes a l'oferta artística.
- Respectar el treball dels altres.
- Reflexionar sobre els valors presents en els contes de l'espectacle.
- Participar positivament quan se'ls requereixi.

Els continguts a treballar són:

<p>CONCEPTUALS</p>	<p>La cançó.</p> <p>Els instruments: el violí, el baix, la guitarra, l'udú, el guzheng, el cristall baschet, la veu, ulliean pipe (gaita irlandesa) i la bateria.</p> <p>Els estils musicals: balada, pop, country, swing, tradicional, rock.</p> <p>El cantautor.</p> <p>El conte.</p> <p>La llengua de signes catalana.</p>
<p>PROCEDIMENTALS</p>	<p>Audició de cançons.</p> <p>Audició i descoberta d'instruments.</p> <p>Memorització de les característiques dels instruments.</p> <p>Explicació de contes.</p>
<p>ACTITUDINALS</p>	<p>El foment de l'atenció, l'interès i el respecte.</p> <p>El plaer en escoltar música en directe.</p> <p>La valoració del silenci.</p> <p>La constància en l'audició atenta com a mitjà per a la comunicació i sensibilització vers el món de l'art i de la imatge.</p> <p>La reflexió al voltant de les persones sordes.</p> <p>Els valors: l'ambició, la mort, l'autoestima, l'homosexualitat, la riquesa, els conflictes i les relacions humanes.</p>

PROPOSTES DE TREBALL

En aquest apartat, us suggerim algunes propostes que creiem que us poden ajudar a preparar i, posteriorment, consolidar els continguts de l'espectacle, per tal de treure-li el màxim rendiment a la sessió programada. De totes maneres, no es pretén que realitzeu totes les activitats sinó aquelles que s'adaptin millor a la vostra realitat educativa i curricular, adequant-los al vostre entorn concret.

ABANS DEL CONCERT

*Abans d'assistir a un espectacle és bo explicar a l'alumnat que anirà a veure un espectacle de música, un concert multimèdia en aquest cas, i que és una sort poder gaudir d'una actuació amb música en directe. Però, a més de més d'il·lusionar-lo i procurar augmentar l'interès per tot el que comporta aquest fet, també hem de pensar a recordar-li les normes de comportament que ha de seguir en aquestes ocasions, el respecte per l'espai i les persones, el silenci i la participació positiva, l'atenció i els aplaudiments.

*Un altre aspecte important abans de l'audició és introduir els principals continguts que després treballaran i ampliaran els intèrprets durant l'actuació. En aquest cas, podem comentar alguns dels valors presents en el guió dels diversos contes:

- **La sordesa:** la protagonista de l'espectacle, la Irene, és una nena sorda, fet pel qual ens mostrarà la seva visió subjectiva del món. Pot ser un bon exercici per als nens i nenes fer-los empatitzar amb les sensacions d'una persona que pateix sordera per tal que siguin sensibles a les dificultats que pot tenir un company/a que sigui sord/a. Els podem proposar un exercici en grup: que s'imaginin que són sords i que facin una llista de coses que canviarien de la seva vida actual per aquest fet. Fem referència a la forma de conèixer el món a causa de la falta de percepció auditiva, activitats de la vida quotidiana que realitzen, barreres a la comunicació amb els altres, afectació a l'autoestima, si es podrien sentir rebutjats per ser diferents, malentesos a causa de no sentir-hi, dificultat per dialogar a l'hora d'arreglar els problemes, etc. Un cop comentades aquestes qüestions, que es poden agrupar per temes i enriquir-ho amb les idees de tota la classe, els podem suggerir que proposin alternatives per a millorar aquestes dificultats.

Entre elles, podem citar la llengua de signes catalana –que serà present durant tot l'espectacle- i que les persones sordes capten les vibracions, per tant, poden sentir música a la seva manera (per aquest motiu, us recomanem que assegueu els i les alumnes sords/es a les primeres files o bé a prop dels altaveus).

- **La mort:** sovint és un tema tabú que es parla poc amb els infants. En *El Món d'Irene* trobarem un conte que ens dóna una visió molt peculiar sobre el tema i, per això, seria interessant haver-ho reflexionat prèviament amb els i les alumnes. Podem treure el tema preguntant-los quines experiències han tingut amb la mort i en funció de les respostes podrem inferir si hi han tingut un contacte molt proper o no, com ho han viscut, si els adults del seu voltant els han parlat del tema o bé l'han esquivat, quins sentiments els ha produït, si han vist alguna pel·lícula relacionada, és a dir, quina és la seva pròpia visió personal. Es tracta de treballar-ho d'una forma molt natural, acceptant la mort com a part de la vida i els sentiments que ens produeix aquest fet quan el vivim de prop, mostrant de forma positiva l'expressió dels sentiments encara que aquests siguin negatius i ens costi tolerar-los. No cal dir que és un tema delicat i que cal que prèviament ens assegurem que cap dels alumnes ha perdut una persona estimada recentment, perquè en aquest cas ho haurem d'enfocar amb molta més prudència i procurant que els seus/seves companys/es tinguin un tacte especial a l'hora de tocar aquesta temàtica.

*És interessant comentar els instruments que surten a l'espectacle, tant els reals com els virtuals, i averiguar quins coneixen i quins no. Aleshores ens podem centrar en els que ja coneixen: quines característiques en podrien explicar, a quina família pertanyen, com definirien el seu so, etc. Quan parlem de les famílies podem concretar els diferents tipus de corda i buscar exemples de cada un d'ells. Completem la informació de la que ja disposen els infants amb les dades més rellevants de cada instrument. Segurament també els haurem de fer cinc cèntims de la gaita irlandesa.

*No oblidem parlar de la veu com a instrument que tots tenim (aprofitant que sentirem una coral durant la funció) i com a instrument que hem de cuidar. Podem comparar-lo amb qualsevol altre instrument: igual que quan tenim un instrument el tractem amb cura i el toquem de forma suau perquè tregui un so ben bonic, amb la veu hem de fer el mateix. Podem provar de fer un exercici de dinàmiques seguint les directrius gestuals del mestre/a modulant el cant de molt *piano* a *forte*, però posant especial atenció a no cridar quan cantem fort. Diferenciar entre cantar fort i cridar és bàsic, per poder treure el màxim profit de les nostres possibilitats sense fer-nos-la malbé. Observeu quin ventall més ampli de dinàmiques ens permet de fer la nostra veu!

*En aquest espectacle, podem destacar alguns instruments per ser poc usuals de veure i sentir (tal i com ja s'ha ampliat en l'apartat anterior). Per això, posarem un èmfasi especial en els més curiosos i desconeguts per a l'alumnat: el guzheng, l'udú i el cristall baschet. Pot ser interessant explicar-los que aquests instruments que no coneixen tenen característiques molt peculiars i animar-los a què busquin informació i vídeos per internet on els toquin. Després, posarem en comú tot allò que han descobert sobre aquests instruments i, si ho creieu convenient, podeu visualitzar a la classe un vídeo de cada un d'ells per sentir com sona. Si no és possible, ja els sentiran a l'espectacle. Amb tota aquesta informació i fotografies que hagin recollit, podem fer un mural on hi hagi la foto de cada un dels instruments i els trets principals que els caracteritzen.

*La participació durant la sessió sempre augmenta l'interès i la implicació dels nens i de les nenes. És per això, que podríeu treballar la cançó 'Bledes dels canons' abans de l'audició, per tal que la puguin cantar durant la funció (a l'annex, adjuntem la lletra, l'àudio i els acords d'acompanyament). Podeu aprofitar per fer una bona comprensió del text i del missatge que ens transmet: una actitud pacifista davant dels conflictes.

*En l'actuació, podreu sentir músiques que s'enquadren en diversos estils. Per tant, podríeu comentar-los i escoltar-ne algun exemple abans d'assistir a la sessió. Són la balada, pop, country, swing, tradicional i rock.

DESPRÉS DEL CONCERT

-Un cop vist *El Món d'Irene* és interessant fer-ne una valoració col·lectiva per fer un repàs general de l'espectacle:

- Els ha agradat l'espectacle?
- Per què es tracta d'un concert "multimèdia"? quins mitjans han utilitzat?
- Què és el que més els ha sorprès? Han rigut? S'han emocionat en algun moment?
- Quin conte els ha impactat més i per què?
- S'han fixat en els instruments musicals? Quins eren reals i quins virtuals?
- Han participat durant la sessió?
- Autoavaluació de l'actitud de respecte i del silenci.

-Fem un repàs dels instruments de l'audició. Podem ampliar la informació explicant-los la classificació en cordòfons, idiòfons, membranòfons, etc. A quina categoria pertanyeria cada un d'ells?

-Parlem dels instruments poc comuns: han pogut observar les característiques i sentir el so del guzheng, l'udú i el cristall baschet? Repassem-ne els trets definitoris. Han descobert quelcom de qualsevol dels instruments que no sabien?

-Podem tornar a cantar la cançó *Bledes dels canons*. Però ara que ja la tenim ben apresada, anem a fer-la més expressiva. Igual que quan parlem, que modulem el to de veu i el volum en funció del que diem, amb la música podem fer el mateix. Per exemple, podeu cantar les estrofes amb un to de veu més suau, *piano*, amb la veu més dolça i la tornada més forta i de forma més contundent. També podeu provar diferents possibilitats i decidir quina us agrada més. Fixeu-vos com canvia en funció de com la cantem! Us pot facilitar el treball llegir la lletra prèviament (sense música) i pensar com ho diríeu en funció del que ens diu. Aleshores, ho convertiu en algun recurs expressiu musical. També podeu recordar com la cantaven a l'espectacle. Així, hem enriquit la cançó i ens l'hem feta nostra, hem recreat la cançó igual que fan els músics professionals quan interpreten una peça.

-Recordeu que abans de l'audició havíem comentat que ens trobaríem diferents estils musicals i com eren cada un d'ells. Pregunteu als infants si han identificat alguna cançó amb algun estil en concret. Entre tots, intenteu fer una llista de cançons i l'estil de cada una. També podeu buscar altres exemples que no siguin del concert que il·lustrin aquell estil. Fins i tot, poden portar algun CD de casa on hi hagi alguna cançó d'algun estil treballat, perquè tothom l'escolti a la classe. Quin o quins estils els han agradat més? Quins estils creieu que són més ballables? Els ballaríeu de forma diferent? Podeu inventar-vos una coreografia per a alguna peça que hàgiu escoltat a classe.

-Com a activitat complementària, us proposem fer una visita a l'exposició temporal del Museu de la Música de Barcelona que hi ha fins el 19 de desembre de 2011. Es tracta d'una vintena d'instruments de la col·lecció Baschet creada pels germans François i Bernard Baschet a partir del 1950. Allà hi podreu trobar instruments inspirats en els instruments tradicionals com el gong, l'arpa, el piano, el xilòfon, el bombo o bé la guitarra, però que incorporen nous materials -com l'alumini, l'aigua, el vidre, el cartró, el cuir, la resina...- que fan que el so que produeixin sigui molt diferent del que produirien els tradicionals.

També hi ha una petita mostra de les escultures ambientals, que són fonts o molins on l'aigua o el vent posa en marxa el mecanisme que fa sonar l'instrument, incorporant el so de l'aigua al resultat final.

Els objectius d'aquests creadors francesos són potenciar la investigació sonora juntament amb una estètica visual, d'aquí que se'ls anomeni Escultures sonores. És per això que per fer sonar els seus instruments no cal tenir nocions de música, ja que busquen que qualsevol persona pugui tenir una experiència sonora. També es poden treballar continguts com les qualitats del so, principis acústics, la improvisació o bé com a eina per a la integració de col·lectius especials en funció de l'objectiu pedagògic perseguit. Podeu trobar més informació en els enllaços citats a la webgrafia.

També podeu animar als nens i a les nenes a descobrir els instruments Baschet. Els poden escoltar als següents links:

<http://www.er.uqam.ca/nobel/baschet/introduction/index.html> (aquí els poden sentir un per un, clicant a sobre de l'instrument).

<http://infobaschetbcn.blogspot.com/p/videos.html>

BIBLIOGRAFIA

A.A.V.V. *New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Londres: Stanley Sadie and John Tyrrell (2001).

DISCOGRAFIA DE PEP LÓPEZ

- Ara plou, 1983, PDI D-30190
- Músics de carrer, 1984, PDI E-30553
- Triat t'ho, 1991, TRAM-0016-C
- Ciutadans del món, 1992, PL-0001-C
- La Festa, 1992. Vídeo Clip. BeNeCe Produccions
- Cançons de Llar d'infants, 1993, PL-0002-C
- Tan de bo, 1994, TRAM-0038-CD
- Festival Internacional de Pallassos, 1994, Alternativa
- Campanya de medi ambient, 2000, AFONIX
- A les 3 per molts anys, Club Super 3. 2001, Principal d'Edicions
- Patim, Patam, Patum, TVC Edicions
- Secrets d'un mentider, AFONIX. 2004
- El firaire, Video-Clip. AFONIX Prod. Disc.
- El món d'Irene. En preparació

WEBGRAFIA

www.peplopez.cat (pàgina de la companyia).

<http://francois.baschet.free.fr/> (pàgina oficial dels germans Baschet, disponible en anglès i en francès).

<http://www.structuresonore.eu/> (pàgina web oficial del taller de Frédéric Bousquet, constructor d'escultures i instruments Baschet, en francès i anglès).

<http://www.er.uqam.ca/nobel/baschet/> (pàgina en francès sobre els instruments dels germans Baschet). En aquesta web explica amb detall els diferents instruments creats per aquests dos germans i podreu sentir el so de cada un d'ells.

http://w3.bcn.es/V62/Home/V62XMLHomeLinkPI/0,4388,285254511_285752634_1_99400263603,00.html?acciocer=detall&opcio=asia (informació de l'exposició actual al Museu de la Música Escultures sonores. Els instruments Baschet, fins el 19/12/2011).

http://w3.bcn.es/V62/Home/V62XMLHomeLinkPI/0,4388,285254511_285752634_1_99400270129,00.html?acciocer=detall&opcio=asia (activitats al voltant de l'exposició).

www.infobaschetbcn.blogspot.com (en aquest blog hi trobareu moltíssima informació sobre els instruments Baschet i dades relacionades. Hi ha un apartat del taller d'escultures sonores de la UB. En català).

http://w3.bcn.es/V62/Home/V62XMLHomeLinkPI/0,4388,285254511_285754136_1_1464854447,00.html?accio=detall&home=&linkDetalle=http://w3.bcn.es/V62/Home/V62XMLHomeLinkPI/0,4388,285254511_285754136_1_1464854447,00.html?accio=detall (aquesta pàgina del Museu de la Música ens introdueix al món dels germans Baschet i podeu ampliar la informació clicant a l'itinerari que ens proposa: els instruments Baschet, escultures sonores i pedagogia Baschet, on ens explica les experiències realitzades a Catalunya –Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona i IES Castellar, de Castellar del Vallès. També proporciona informació de les activitats al voltant de l'exposició).

<http://crystalconcert.com/> (si voleu ampliar la informació sobre altres instruments de vidre, en aquesta web trobareu harmòniques o violins de vidre, entre d'altres).

<http://es.wikipedia.org/wiki/Udu>

<http://es.wikipedia.org/wiki/Guzheng>

<http://www.philmultic.com/guzheng/spanish.html>

<http://www.chinesezither.net/> (pàgina en anglès que té l'objectiu de promocionar/difondre la música de guzheng).

En aquestà pàgina, hi trobareu informació sobre la gaita irlandesa:

http://en.wikipedia.org/wiki/Uilleann_pipes

ANNEX

Aquí us presentem la lletra i els acords de la cançó Bledes dels canons!!, que us suggerim que treballem amb l'alumnat prèviament al concert.

Bledes dels canons!! (Lletra i música: Pep López)

Lluny de la memòria
aquells temps d'anar pel món
amb dos pals i quatre pedres
per a estomacar tothom.
Ara tinc totes les eines
per fer caure un batalló
i fer bocinets un poble amb un botó
Sempre estic alerta
cal estar ben preparats
per quan vinguin els dolents
veure'ls tots garratibats
Voleu veure medalles?
jo en tinc una col·lecció
fan un goig a les parets del menjador!!

Tornada (nens)

Deixa-ho córrer, que no ho veus?
Ets de la colla que només pensa amb els peus.
Ja s'apropa aquell dia que els fusells faran cançons
i veurem que surten bledes dels canons.

Però, què dieu canalla!!
si això és molt divertit
et deixem un uniforme,
I apa!! busca un enemic.
Si no el trobes, te l'inventes
o et fixes en algú
que no sigui o pensi igual que tu.

Agradi o no t'agradi
no hi fa res, tant se val
això si , en quatre dies
seràs un bon "general"
Tu també tindràs medalles,
seràs un heroi com cal
i tindràs tot l'enemic a l'hospital.

Deixa-ho córrer, que no ho veus?
ets de la colla que només pensa amb els peus.
Ja s'apropa aquell dia que els fusells faran cançons
i veurem que surten bledes dels canons.

(Nens:)

Però quantes bajanades que t'han ficat al cap
agafa els teus canons
i els hi poses un bon tap
Nosaltres, els infants
volem créixer de veritat
i tenir uns bons amics sempre al costat.

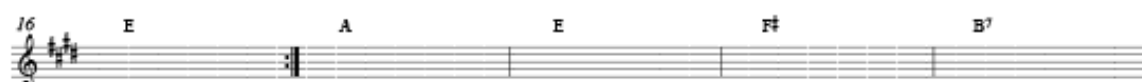
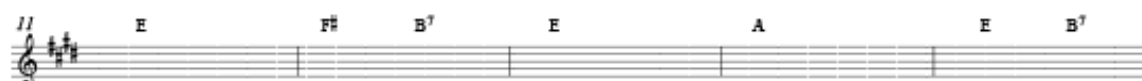
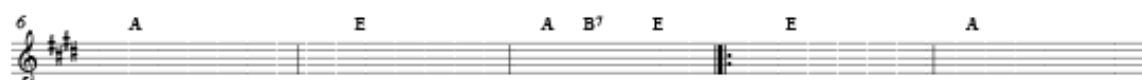
Podeu descarregar i escoltar l'àudio en MP-3 de la cançó, entrant a la web de la companyia, a l'apartat **Discografia** i al disc **A les tres per molts anys**. Club Super 3.

Acords de la cançó

Bledes dels canons

Country

Pep López

I ABANS DE TANCAR...

El programa "Anem al teatre" disposa d'una pàgina web, en la qual hi podeu trobar tota la informació general sobre el programa, així com les guies didàctiques que es corresponen amb els espectacles.

També hi hem inclòs una eina de gran valor per a nosaltres, atès que ens permet de millorar l'oferta cada temporada: l'Enquesta d'Avaluació.

Som a:

<http://www.diba.cat/anemalteatre/>

Moltes gràcies a tots per la vostra col·laboració.